

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Кирил Иванов Симов

за дисертацията на Милена Николова Славчева

*Семантични дескриптори на рефлексивни по форма глаголни структури в съвременния
български, френски и унгарски език*

по научната специалност 05.04.11 Общо и сравнително езиковедие (математическа
лингвистика)

Дисертационният труд на Милена Славчева е в областта на формалното описание на езикови явления с оглед на бъдещи компютърни приложения. Той носи и ценен типологически характер, тъй като разглежда рефлексивните конструкции в контекста на три езика, от които два индоевропейски и един угро-фински. Дисертантката е избрала определен формализъм (Единно представяне на събития), в който изгражда езиковия модел на рефлексивността за българския език. Работи се с установени концепции за семантичните роли, които обаче са се доказали като най-успешни през годините.

Най-важното е, че теоретичните изследвания довеждат до изработването на краен продукт – Семиналест – базата знания за семантиката на лексикални езикови обекти.

Милена Славчева познава литературата (българска и чуждестранна) по въпроса в детайлност. Изложението е логически издържано, позициите на авторката са ясно открити на фона на другите езиковедски мнения. Прави впечатление внимателния и прецизен подбор на терминологичния апарат особено в случаите, когато се борави с понятия от онтологите, психологията, когнитивистиката, формалната лингвистика.

Милена Славчева изхожда от когнитивна гледна точка към описанието на едно доста интересно, но и доста проблемно езиково явление – изразяването на рефлексивността. Смятам, че подходът ѝ да се фокусира върху диатезата вместо върху залога е много уместен предвид сравнителния и приложния характер на работата.

Случаят с глаголните единици, означаващи собствено движение, потвърждава едно мое убеждение, а именно, че рефлексивните конструкции съществуват в континуум – от рефлексивна тантум в едната крайност през средните положения (каквито са рефлексивно моторните) до рефлексивните по значение в другата крайност. Интересна би била типология, която директно да отнася тези типове към точките на континуума (подобно на подходите на Даути и Ван Валин за семантичните роли).

Видът се оказва трудна за моделиране от семантична гледна точка категория. Неслучайно в разработката се борави с нотация на видови двойки.

Уместно се използват семантичният речник-минимум на Иван Касабов и добре са отчетени трудностите при прилагане на декомпозицията чрез помощта на примитиви. Броят на глаголите (330) е абсолютно достатъчен като илюстрация на метода, имайки предвид и съпоставката с други два езика.

Имам следните бележки:

Може класификацията да се направи по-йерархизирана (напр. семантичните типове да са подтипове на първите два типа (с корелат (+) и (-)). Би било интересно да се даде и символен запис на графичните елементи на формалния език, който се използва. Това би позволило да се правят сравнения с други формални езици.

Подкрепям придвижването на процедурата на Милена Славчева по подходящ начин за получаване на научната и образователна степен „доктор”.

29 септември 2011 г.

